

**AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA OMREŽJA
IN STORITVE REPUBLIKE SLOVENIJE**
Stegne 7, p.p. 418
1001 Ljubljana

Poslano na: info.box@akos-rs.si

Ljubljana, dne 22. 3. 2023

Opravična številka: 38144-2/2022

Zadeva: Pripombe in mnenja na drugi Osnutek razpisne dokumentacije za Javni razpis z javno dražbo za dodelitev radijskih frekvenc v radiofrekvenčnih pasovih 2300 MHz in 3600 MHz za lokalno uporabo z dne 17. 2. 2023

Spoštovani!

Agencija je dne 20. 2. 2023 objavila drugi osnutek razpisne dokumentacije Javni razpis z javno dražbo za dodelitev radijskih frekvenc v radiofrekvenčnih pasovih 2300 MHz in 3600 MHz za lokalno uporabo, ki vsebuje pogoje in zahteve za bodočo dodelitev radijskih frekvenc.

Družba T - 2, d. o. o. v nadaljevanju podaja nekaj predlogov sprememb razpisne dokumentacije.

Spektralne kape (A.6.1)

Agencija je v odgovoru na mnenja glede osnutka razpisne dokumentacije za javni razpis z javno dražbo za dodelitev radijskih frekvenc v radiofrekvenčnih pasovih 2300 MHz in 3600 MHz za lokalno uporabo z dne 17. 2. 2023 v točki 2.6 SPEKTRALNE KAPE navedla, da ker gre za podeljevanje radijskih frekvenc za lokalno uporabo, spektralne kape iz večfrekvenčne javne dražbe 2021 za ta javni razpis ne bodo veljale.

Odločitev in obrazložitev Agencije ni primerna, saj dejstvo, da se v predmetnem razpisu frekvence podeljujejo za lokalno uporabo, na določitev spektralnih kap ne bi smelo vplivati. Poleg vertikal lahko na predmetnem razpisu dražijo tudi mobilni operaterji, in sicer z namenom omogočanja storitve brezžičnih elektronskih komunikacij po opciji 1). Glede na dejstvo, da so spektralne kape predvidene

T-2 družba za ustvarjanje, razvoj in trženje elektronskih komunikacij in opreme d.o.o.
Verovškova 64A, 1000 Ljubljana; T-2 d.o.o je registrirana 11.5.2004 pri Okrožnem sodišču v Mariboru pod vložno številko 11203100
Osnovni kapital 18.084.324,03 EUR **Matična št.** 1954598000 **Id. številka za DDV** SI70764492

z namenom preprečitve kopičenja spektra menimo, da bi morale veljati tudi v predmetnem razpisu.

Prenos pravice uporabe radijskih frekvenc ali oddaja pravice v najem (A.6.2)

Agencija ponudnikom-vertikalam, ki bodo na javnem razpisu uspeli pridobiti spekter, prepoveduje prenos pravice do uporabe teh radijskih frekvenc (ali oddaja pravice v najem).

V skladu s 69(1) členom ZEKom-2 lahko Agencija prenos zavrne, če fizična ali pravna oseba, ki bi prevzela ali najela radijske frekvence, ne izpolnjuje predpisanih pogojev:

- ne izpolnjuje pogojev, ki so določeni z zakonom, podzakonskimi predpisi ali aktom agencije,
- da predvideno trgovanje ne povzroča izkrivljanja konkurence zlasti tam, kjer je spekter neizkoriščen,
- če obstaja očitno tveganje, da novi imetnik ne bo mogel izpolnjevati prvotnih pogojev za pravico uporabe.

V kolikor torej navedeni pogoji niso izpolnjeni, se skladno z veljavno zakonodajo prenos pravice do uporabe radijskih frekvenc oz. oddaja pravice v najem dovoli.

Ne glede na navedeno drugi odstavek 69. člena ZEKom-2 izrecno prepoveduje prenos radijskih frekvenc na drugo fizično ali pravno osebo ali dajanje v najem drugi fizični ali pravni osebi, in sicer le v primeru, če imetnik odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc pravico do uporabe teh radijskih frekvenc pridobil na javnem razpisu brez plačila zneska iz devetega odstavka 73. člena tega zakona (tj. določenega zneska za učinkovito rabo omejene naravne dobrine, s katerim se zagotovi optimalna uporaba dodeljenih radijskih frekvenc), razen v primeru radijskih frekvenc za analogno radiodifuzijo. Glede na dejstvo, da razpisna dokumentacija v poglavju F.4.9 izrecno določa, da bo Agencija izdala ODRF ob upoštevanju določil glede roka, kot je opredeljen v 62. členu ZEKom-2, ob pogoju, da je uspešni dražitelj poravnal znesek za učinkovito rabo omejene naravne dobrine, izjema drugega odstavka 69. člena ZEKom-2 v predmetnem javnem razpisu ni izpolnjena.

Prepoved prenosa pravice do uporabe teh radijskih frekvenc (ali oddaja pravice v najem) tako ni skladna z določili ZEKom-2 ter ponudnikom-vertikalam omejuje ustavno zagotovljeno pravico svobodne gospodarske pobude. Pravice uporabe teh radijskih frekvenc ponudniki vertikal pridobijo za zelo dolgo obdobje, Agencija pa jim omejuje razpolaganje s tem sredstvom ne glede na to, da bo v tako lahko dolgem obdobju lahko prišlo do tehnoloških ali finančnih sprememb, ki bi jim omejevalo uporabo pridobljenih radijskih frekvenc oz. zahtevalo finančno razbremenitev.

Ohranjanje lastniške strukture ponudnika (A.7.3.3)

Agencija navaja, da bo v primeru, če je povezava med dvema ali več ponudniki ugotovljena naknadno (že po preverjanju ponudb), ker prej zaradi nejasnih podatkov o strukturi lastništva ponudnika tega ni bilo mogoče ugotoviti, vse vpletene ponudnike izključila iz nadaljnega postopka.

Agencijo naprošamo za pojasnilo, ali je izključitev predvidena le za nadaljnji postopek (v smislu 2. in 3. faza dražbe) ali se takšne ponudnike izključi iz celotnega postopka (torej tudi v primeru, da so v

prvi fazi že pridobili določene frekvence)?

Splošne obveznosti pokrivanja in ponujanja storitev (A.7.4.1)

Predlagamo, da se iz poglavja A.7.4.1, ki določa obveznosti pokrivanja briše prva alineja, ki določa obveznosti pokrivanja v dveh letih od začetka veljavnosti ODRF, in sicer v delu, ki velja za opcijo 1).

Družba T-2 je v pripombah na prvi osnutek razpisne dokumentacije že predlagala, da se obveze pokrivanja določijo le za občine, ki imajo 10.000 ali več prebivalcev, saj izgradnja baznih postaj in zagotavljanje pokrivanja po občinah, ki v veliko primerov predstavljajo majhno območje tako z vidika površine kot števila prebivalcev, ni ekonomično. Agencija je predlog T-2 preučila in se odločila, da bo besedilo obveznosti pokrivanja v poglavju A.7.3.1 oziroma po novem A.7.4.1 jasneje zapisala kot opcijo 1 in opcijo 2 za vsak presečni datum. Ker ta javni razpis predvideva podelitev frekvenc za vertikale oziroma lokalno uporabo, so obveznosti temu prilagojene, nikakor pa jih ne morejo določati operaterji.

Menimo, da odgovor Agencije ni utemeljen. Predmetni javni razpis sicer res predvideva podelitev frekvenc za vertikale, a ni omejen le na te, saj pridobitev frekvenc predvideva tako za vertikale, kot tudi za obstoječe (in morebiti nove) operaterje. Medtem ko so obveze pokrivanja za vertikale potrebne, pa v primeru omogočanja storitve brezžičnih elektronskih komunikacij po opciji 1) niso primerne na način, kot jih trenutno predvideva osnutek razpisne dokumentacije, in sicer zaradi že navedenih argumentov neekonomičnosti, kot tudi zaradi že ustaljenega procesa planov izgradnje mobilnega omrežja skladno z obstoječimi zavezami.

Agencijo naprošamo, naj ponovno preuči predlog družbe T-2 z dne 30. 9. 2022. Agenciji prav tako predlagamo, da v poglavje A.7.4.1 doda naslednji odstavek:

»Izpolnjevanje obveznosti opcije 1) je vezano na razpoložljivost terminalov in baznih postaj na trgu. V primeru, da terminalov in baznih postaj za posamezni radiofrekvenčni pas ni na voljo, mora ponudnik v zvezi s tem predložiti dokaze. Agencija na osnovi relevantnih dokazov preloži rok izpolnjevanja obveznosti.«

V kolikor Agencija obvez pokrivanja in ponujanja storitev po opciji 1) ne bo določila na način, ki bi potencialnim interesentom omogočil vzdržen poslovni model, bo s predmetnim razpisom nosila veliko tveganje, da spekter ne bo podeljen, posledično pa cilj učinkovite uporabe radiofrekvenčnega spektra za dosego največjega možnega družbeno ekonomskega napredka ne bo dosežen.

Souporaba pasivne infrastrukture (A.7.4.4.2)

Agencija bo obveznost souporabe pasivne infrastrukture naložila le, kadar bo to utemeljeno iz razlogov, da na določenem območju obstajajo nepremostljive fizične ovire za tržno postavitve infrastrukture za zagotavljanje omrežij ali storitev in zato ni možnosti za dostop končnih uporabnikov do omrežij ali storitev.

Pogoji za zavrnitev dostopa do fizične infrastrukture so navedeni v 139(5) členu ZEKom-2. Če bi Agencija naložila souporabo pasivne infrastrukture le v primeru, da na določenem območju

T-2 družba za ustvarjanje, razvoj in trženje elektronskih komunikacij in opreme d.o.o.
Verovškova 64A, 1000 Ljubljana; T-2 d.o.o je registrirana 11.5.2004 pri Okrožnem sodišču v Mariboru pod vložno številko 11203100
Osnovni kapital 18.084.324,03 EUR **Matična št.** 1954598000 **Id. številka za DDV** SI70764492

obstajajo nepremostljive fizične ovire za tržno postavitve infrastrukture za zagotavljanje omrežij ali storitev, bi kršila zakon.

To določilo je tudi v neskladju z Direktivo o ukrepih za znižanje stroškov za postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti (Direktiva 2014/61/EU) z dne 15. maja 2014 in bi bila neskladna z ZEKom-2.

Garancija za resnost ponudbe – bančna garancija (C.2.6)

Agencija je v drugem osnutku razpisne dokumentacije določila obvezo predložitve bančne garancije za resnost ponudbe, pri čemer pa je brez obrazložitve brisala alternativno možnost predložitve kavcijskega zavarovanja, ki je po vsebini popolnoma primerna za izpolnitev namena ter je obstajala že v večfrekvenčni dražbi leta 2021.

Agencijo naprošamo za obrazložitev umika alternativne možnosti zavarovanja za resnost ponudbe oz. za ponovno določitev možnosti predložitve kavcijskega zavarovanja v okviru ponudbe.

Prva faza dražbe (F.1.1)

Agencija je določila, da bo Komisija v prvi fazi pri preverjanju povpraševanja v posamezni občini po lotih znotraj posameznih kategorij A1, A2 in B obravnavala le interes, ki so ga izrazile vertikale. Kot vertikale so opredeljene fizične ali pravne osebe, ki imajo glavno dejavnost registrirano v posamezni panogi dejavnosti in uporabljajo svojemu načinu delovanja prilagojene elektronske komunikacijske storitve in niso javni mobilni operaterji. Te panoge so npr. promet, industrija, kmetijstvo, mediji, energetika, zdravstvo, javna varnost – zaščita in reševanje, pametna mesta, pametne vasi...

Z navedeno izločitvijo je Agencija mobilne operaterje glede na ostale deležnike na trgu neupravičeno postavila v **neenakopraven položaj**.

Skladno s 42. členom ZEKom-2 morajo biti postopki dodelitve radijskih frekvenc objektivni, sorazmerni in nediskriminacijski. Agencija mora sprejemati odločitve na podlagi objektivnih ocen na podlagi objektivne ocene prihodnjih konkurenčnih tržnih pogojev, nujnosti takih ukrepov za ohranjanje ali doseganje učinkovite konkurence in verjetnih učinkov takih ukrepov na obstoječe in prihodnje naložbe udeležencev na trgu (75. člen ZEKom-2).

Prav tako je potrebno upoštevati določbe Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOMK-2), ki v 64. členu prepoveduje omejevanje trga z oblastnimi akti in dejanji. Za omejevanje prostega nastopanja podjetij na trgu se štejejo splošni in posamični akti in dejanja, s katerimi se v nasprotju z ustavo in zakonom omejujejo svobodna menjava blaga in storitev, svoboden vstop na trg, svobodno nastopanje na trgu ali s katerimi se kako drugače preprečuje konkurenca. Za omejevanje prostega nastopanja s posamičnimi akti in dejanji se štejejo zlasti akti in dejanja, s katerimi se določenemu podjetju neutemeljeno zagotavlja privilegirani položaj pri poslovanju na trgu (66. člen ZPOMK-2).

Določbe drugega osnutka razpisne dokumentacije ponudnike-vertikale neupravičeno postavlja v privilegirani položaj.

Agenciji sporočamo, da je cilj vzpostavitve vertikal le en izmed ciljev predmetnega razpisa. Dodatno

sporočamo, da je sicer družba T-2 (kot tudi nekateri drugi mobilni operaterji) nosilec razvoja storitev »pametnih mest¹«, in kot taka deluje v panogi, ki jo Agencija navaja v definiciji vertikal. Obenem sporočamo, da so te storitve predvidene za širšo uporabo na trgu, in ne le za lastne potrebe, in kot take nedvoumno upravičene za sodelovanje na predmetnem razpisu, tj. že v prvi fazi dražbe. Doseg enega izmed ciljev razpisa, tj. zagotovitev vertikal, namreč ni možen le preko lastnih vložkov in le za lastne potrebe, temveč tudi preko ponudbe za vzpostavitev storitve vertikale preko druge družbe (npr. mobilnega operaterja).

Splošna izključitev vseh mobilnih operaterjev iz prve faze dražbe je tako nezakonita in neprimerna in ne temelji na nobeni objektivni in upravičeni podlagi. Agencija bi se lahko **poslužila milejših ukrepov za doseg istega cilja**, tj. postavitvijo spektralnih kap, ki bi preprečile kopičenje spektra in posledično sodelovanje na dražbi prepustila vsem subjektom, ki še ne razpolagajo z dovoljšno količino spektra za zadovoljitev ciljev razpisa in posledično za (konkurenčno) nastopanje takšnega subjekta na trgu.

Agencija bi doseglo ciljev prav tako lahko zagotovila z **učinkovitejšo podelitvijo frekvenčnega spektra**.

Kampusi zaobjemajo omejena področja znotraj občin oz. dveh sosednjih občin. Zato je v teh primerih smiselno dodeliti isti frekvenčni spekter dvema ponudnikoma. Ponudnik vertikale pridobi frekvenčni spekter za kampus, preostali del občine pa pridobi ponudnik, ki bi ga ta preostali del vseeno interesiral (npr. ponudnik javnih mobilnih komunikacijskih storitev).

Podajamo primer kampusa Luka Koper (z 280 ha površin in izjemno pomembno gospodarsko vlogo za vso Slovenijo), ki se nahaja v MO Koper (311 km²) on občini Ankaran (8 km²), in zajema manj kot 1 % površine obeh občin.

Predlagamo torej, da se v primeru več kandidatov za isti spekter v isti občini, vendar ne za isto območje (kampus, preostalo področje občine) v javnem razpisu z javno dražbo omogoči uporaba istega frekvenčnega spektra za različna področja občine.

V ponudbi naj ponudnik opredeli, ali je zainteresiran za pokrivanje:

- celotne občine,
- področja občine brez kampusov, v primeru da obstaja interes tudi za kampus ali
- za kampus

in sicer za vsak frekvenčni spekter ločeno (2300 MHz A_01, 2300 MHz A_02, 3600 MHz B) oz. blok (BA01, BA02, BB01) ločeno.

V primeru da je kandidatov za posamezen frekvenčni spekter v občini več, se pred dražbo preveri njihov interes o pričakovanem pokrivanju na podlagi z njihove strani v ponudbi podanih podatkov. Dražba se izvede, če več ponudnikov pričakuje pokrivanje na istem področju občine. Dražba se ne izvede, če npr. želi en ponudnik pokrivanje kampusa, drugi pa preostalo področje občine.

Za vse tri vrste (zgoraj navedenih) pričakovanih pokrivanj se v ponudbi opredeli izklicna cena v vrednosti 100 %. Če se na podlagi zgoraj navedenega postopka v občini isti spekter dodeli dvema ali

¹ <https://www.t-2.net/novice/projekt-t-2-pametna-mesta-40-prejel-eu-sofinanciranje>

T-2 družba za ustvarjanje, razvoj in trženje elektronskih komunikacij in opreme d.o.o.

Verovškova 64A, 1000 Ljubljana; T-2 d.o.o je registrirana 11.5.2004 pri Okrožnem sodišču v Mariboru pod vložno številko 11203100
Osnovni kapital 18.084.324,03 EUR **Matična št.** 1954598000 **Id. številka za DDV** SI70764492

več ponudnikoma, (vsak) kampus plača npr.25% izklicne cene, ponudnik, ki pokriva preostanek občine pa razliko do izklicne cene. V primeru, da je za posamezno občino edini ponudnik kampus, plača polno izklicno ceno za občino.

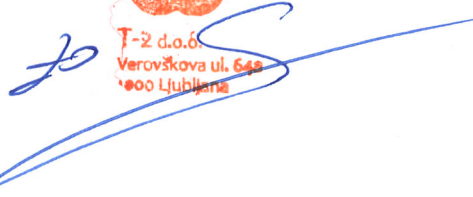
V primeru dražbe bi ta potekala na podlagi polnih cen za posamezno občino, vsak dražitelj pa bi hkrati dobil tudi informacijo o trenutni oz. končni ceni, ki velja zanj (npr. 25 % za kampus in razlika do polne cene za ponudnike, ki kandidirajo za področje občine brez kampusov).

Vprašanje koordinacije na mejah kampusa in preostalega dela občine naj Agencija določi na enak način, kot bo navedeno urejeno za primere koordinacije na mejah občine.

Navedeni predlog rešitve tako reši problematiko omejevanja prostega nastopanja na trgu in neutemeljenega zagotavljanja privilegirane položaja določenemu ponudniku-vertikali ter cilje razpisa doseže v največji možni meri, saj je frekvenčni spekter karseda najbolj učinkovito podeljen.

V pričakovanju upoštevanje predlogov T-2 vas lepo pozdravljamo.

mag. Jure Valjavec
predsednik posloводства

T-2 d.o.o.
Verovškova ul. 64A
1000 Ljubljana